

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 22 päivänä tammikuuta 2013

28/2013

Työ- ja elinkeinoministeriön asetus kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista päästökauppaudella 2013—2020

Annettu Helsingissä 17 päivänä tammikuuta 2013

Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksen mukaisesti säädetään päästökauppalain (311/2011) 65 §:n nojalla:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tarkoitus ja suhde komission päästöjen tarkkailuasetukseen

Tässä asetuksessa säädetään kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailusta ja raportoinnista Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/87/EY, jäljempänä *päästökauppadiirektiivi*, 14 artiklan 1 kohdan nojalla annetun komission asetuksen 2012/601/EU, jäljempänä *komission päästöjen tarkkailuasetus*, kansallisesta täytäntöönpanosta.

Sen lisäksi, mitä tässä asetuksessa säädetään, kasvihuonekaasujen tarkkailuun ja raportointiin sovelletaan komission päästöjen tarkkailuasetusta.

2 §

Soveltamisala

Tätä asetusta sovelletaan kasvihuonekaasupäästöjen tarkkailuun ja raportointiin laitok-

sisssa, jotka kuuluvat päästökauppalain (311/2011) soveltamisalaan.

3 §

Määritelmät

Tässä asetuksessa tarkoitetaan:

1) *lähdevirralla* mitä tahansa polttoainetyyppiä, raaka-ainetta tai tuotetta, joka aiheuttaa sen kulutuksen tai tuotannon johdosta kasvihuonekaasupäästöjä tai joka sisältää hiiltä ja otetaan huomioon päästöjen laskennassa komission päästöjen tarkkailuasetuksen 25 artiklassa tarkoitettua massatasemenetelmää käyttäen;

2) *päästölähteellä* laitokseen kuuluvaa eriteltävissä olevaa osaa tai prosessia, josta pääsee relevantteja kasvihuonekaasupäästöjä ympäristöön;

3) *toiminnanharjoittajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, jolla on tosiasiallinen määräysvalta päästökauppalain soveltamisalaan kuuluvan laitoksen toiminnasta;

4) *määrittämistasolla* vaatimuksia, joiden on täyttyttävä toimintotietojen, laskentakertomien, vuotuisten päästöjen ja tuntipäästöjen vuotuisen keskiarvon määrittämisessä;

5) *toimintotiedolla* prosessissa kulutettujen tai tuotettujen polttoaineiden tai materiaalien määrää koskevaa tietoa, jolla on merkitystä laskentaan perustuvissa tarkkailumenetelmissä ja joka ilmaistaan terajouleina, massana tonneissa tai kaasujen osalta tilavuutena normikuutiometreissä sen mukaisesti, mikä on tarkoituksenmukaista;

6) *päästökauppaviranomaisella* Energiamarkkinavirastoa;

7) *biomassalla* maataloudesta, metsätaloudesta tai näihin liittyviltä tuotannonaloilta, myös kalastuksesta ja vesiviljelystä, peräisin olevien biologista alkuperää olevien tuotteiden, jätteiden ja tähteiden biohajoavaa osaa sekä teollisuus- ja yhdyskuntajätteiden biohajoavaa osaa; biomassassa sisältää bionesteet ja biopolttoaineet;

8) *bionesteellä* biomassasta muuhun energiakäyttöön kuin liikennettä varten, sähkö, lämmitys ja jäädytys mukaan lukien, tuotettua nestemäistä polttoainetta.

2 luku

Laitosten ja lähdevirtojen luokittelu sekä tarkkailusuunnitelma

4 §

Laitosten ja lähdevirtojen luokittelu

Päästöjen tarkkailua ja määrittämistasojen vähimmäisvaatimusten määrittelyä varten toiminnanharjoittajan on luokiteltava laitoksensa komission päästöjen tarkkailuasetuksen 19 artiklan 2 kohdan ja tarvittaessa 4 kohdan mukaisesti johonkin seuraavista luokista:

1) A1-luokan laitos, jos sen vuotuisten todennettujen päästöjen keskiarvo ennen hiilidioksidisiirtojen vähentämistä päästökauppa-kaudella 2008—2012 oli alle 25 000 hiilidioksidiekvivalenttonnia, pois lukien biomassasta peräisin oleva hiilidioksidi.

2) A2-luokan laitos, jos sen 1 kohdassa tarkoitettujen päästöjen keskiarvo oli vähintään 25 000 tonnia, mutta enintään 50 000 tonnia.

3) B-luokan laitos, jos sen 1 kohdassa tarkoitettujen päästöjen keskiarvo oli yli 50 000 tonnia, mutta enintään 500 000 tonnia.

4) C-luokan laitos, jos sen 1 kohdassa tarkoitettujen päästöjen keskiarvo oli yli 500 000 tonnia.

Toiminnanharjoittajan on määritettävä kunkin lähdevirta komission päästöjen tarkkailuasetuksen 19 artiklan 3 kohdan mukaisesti vähämerkityksiseksi, erittäin vähämerkityksiseksi tai merkittäväksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu A1-luokan laitos katsotaan vähän päästöjä aiheuttavaksi laitokseksi. Päästökauppaviranomainen voi sallia, että vähän päästöjä aiheuttavalla laitoksella sovelletaan komission päästöjen tarkkailuasetuksen 47 artiklan mukaista yksinkertaistettua tarkkailua.

5 §

Tarkkailusuunnitelma

Tarkkailusuunnitelmassa on oltava toiminnanharjoittajan tarkkailumenetelmien yksityiskohtainen, täydellinen ja avoin dokumentaatio. Sen on sisällettävä komission päästöjen tarkkailuasetuksen liitteen I mukaiset tiedot ja muut päästökauppaviranomaisen edellyttämät tiedot.

Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa tarkkailusuunnitelman mukana näyttö kunkin lähdevirran ja päästölähteen osalta siitä, että sovellettuja määrittämistasoja koskevien toimintotietojen ja soveltuvin osin laskentaker toimien epävarmuuden raja-arvoja noudatetaan komission päästöjen tarkkailuasetuksen liitteen II mukaisesti.

Toiminnanharjoittajan on tehtävä riskiarviointi, jolla osoitetaan, että päästöjen tarkkailuun liittyvät kontrollitoimet ja menettelyt vastaavat komission päästöjen tarkkailuasetuksen 3 artiklan 9 ja 10 kohdissa tarkoitettuja luontaisia ja kontrolliriskejä. Riskiarvioinnin tulokset on liitettävä tarkkailusuunnitelmaan.

Tarkkailusuunnitelmaa on tarvittaessa täydennettävä komission päästöjen tarkkailuasetuksen 12 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuilla kirjallisilla menettelyillä, joista on esitettävä yhteenveto tarkkailusuunnitelmassa. Toiminnanharjoittajan on pyynnöstä toimitettava päästökauppaviranomaiselle täydellinen dokumentaatio käytössä olevista menettelyistä.

3 luku

Tarkkailumenetelmät ja tarkkailumenetelmien parantaminen

6 §

Tarkkailun piirissä olevat päästöt

Toiminnanharjoittajan on rajattava kunkin laitoksen tarkkailun laajuus komission päästöjen tarkkailuasetuksen 20 artiklan mukaisesti. Tarkkailu- ja raportointiprosessin on täytettävä komission päästöjen tarkkailuasetuksen liitteessä IV esitetyt sektorikohtaiset vaatimukset.

7 §

Tarkkailumenetelmien valinta

Toiminnanharjoittajan on valittava, soveltaako se laitoksen päästölähteiden tarkkailuun 8 §:ssä tarkoitettuja laskentaan vai 11 §:ssä tarkoitettuja mittaukseen perustuvia menetelmiä.

Toiminnanharjoittaja voi päästökauppaviranomaisen hyväksynnän saatuaan käyttää saman laitoksen eri päästölähteiden ja lähdevirtojen osalta laskentaan perustuvan menetelmän ja mittaukseen perustuvan menetelmän yhdistelmää.

Toiminnanharjoittaja voi soveltaa valittuihin lähdevirtoihin tai päästölähteisiin tarkkailumenetelmää, joka ei perustu määrittämistason, jos komission päästöjen tarkkailuasetuksen 22 artiklan mukaiset edellytykset täyttyvät.

8 §

Laskentaan perustuvat menetelmät

Laskentaan perustuvassa menetelmässä on määritettävä lähdevirroista peräisin olevat päästöt pohjautuen mittausjärjestelmien avulla saatuihin toimintotietoihin ja muihin muuttujiin, jotka pohjautuvat laboratorioanalyysiin tai oletusarvoihin.

Toiminnanharjoittaja voi toteuttaa laskentaan perustuvan menetelmän joko komission

päästöjen tarkkailuasetuksen 24 artiklassa esitetyn vakiolaskentamenetelmän tai 25 artiklassa esitetyn massatasemenetelmän avulla. Menetelmä on valittava komission päästöjen tarkkailuasetuksen 21 artiklan mukaisesti.

Sovellettavien määrittämistasojen valintaan sovelletaan komission päästöjen tarkkailuasetuksen 26 artiklaa. Lähdevirtojen toimintotiedot määritetään mainitun asetuksen 27—29 artiklan mukaisesti.

9 §

Laskentakertoimien oletusarvot laskentaan perustuvissa menetelmissä

Lähdevirrälle, jolle toiminnanharjoittaja voi komission päästöjen tarkkailuasetuksen mukaan käyttää laskentakertoimien oletusarvoja, käytetään Suomessa ensisijaisesti Tilastokeskuksen julkaisemia oletusarvoja tai toissijaisesti päästökauppaviranomaisen komission päästöjen tarkkailuasetuksen 31 artiklan 1 kohdan c alakohdan nojalla määrittämiä oletuskertoimia.

Toiminnanharjoittajan tulee eritellä käytettävät laskentakertoimien oletusarvot tarkkailusuunnitelmaan päästökauppaviranomaisen hyväksyttäväksi.

Toiminnanharjoittajan on varmistettava, että päästöjen laskennassa käytettävät päästökertoimet vastaavat laitoksen päästöjen tarkkailussa käytettyjen polttoaineiden tehollisia lämpöarvoja.

10 §

Laboratorioiden käyttö

Toiminnanharjoittajan on laskentakertoimia määrittäessään varmistettava, että analyysien tekemiseen käytettävien laboratorioiden asiaankuuluvat analyysimenetelmät on akkreditoitu standardin EN ISO/IEC 17025 mukaisesti.

Toiminnanharjoittaja voi käyttää laskentakertoimien määrittämiseen oman laitoksensa laboratoriota, jonka asiaankuuluvia analyysimenetelmiä ei ole akkreditoitu standardin EN ISO/IEC 17025 mukaan, jos se voi osoittaa

päästökauppaviranomaisen hyväksymällä tavalla akkreditoitun laboratorion käytön olevan 13 §:ssä tarkoitetulla tavalla teknisesti mahdotonta tai johtavan kohtuuttomiin kustannuksiin. Käytettävän akkreditoimattoman laboratorion tulee täyttää standardin EN ISO/IEC 17025 mukaiset vaatimukset, mikä on osoitettava kansallisen akkreditointielimen suorittamalla arvioinnilla ja siitä antamallaan lausunnolla.

Edellä 2 momentissa tarkoitettu arviointi on voimassa kahden vuoden ajan lausunnon antamisesta.

11 §

Mittaukseen perustuvat menetelmät

Mittaukseen perustuvassa menetelmässä on määritettävä päästölähteiden päästöt mittaamalla jatkuvatoimisesti kasvihuonekaasujen pitoisuutta savukaasuissa ja savukaasuvirtausta.

Mittaukseen perustuviin menetelmiin sovelletaan komission päästöjen tarkkailuasetuksen 40—46 artiklaa.

Mittausten, kalibrointien ja jatkuvatoimisten päästömittausjärjestelmien laitteistoarviointeihin tekemiseen käytettäviin laboratorioihin sovelletaan 10 §:ää.

12 §

Tekninen toteutettavuus ja kohtuuttomat kustannukset

Toiminnanharjoittaja voi ehdottaa päästökauppaviranomaiselle komission päästöjen tarkkailuasetuksen mukaisten kevenettyjen menetelmien soveltamista, jos tietyn tarkkailumenetelmän soveltaminen ei ole teknisesti mahdollista tai sen soveltamisesta aiheutuu kohtuuttomia kustannuksia. Päästökauppaviranomainen voi komission päästöjen tarkkailuasetuksen 17 ja 18 artiklan mukaisesti joko hyväksyä tai hylätä toiminnanharjoittajan ehdotuksen.

Päästökauppaviranomainen voi kohtuuttomia kustannuksia määritettäessä tarvittaessa

määrittää sovellettavan korkokannan ja poistoajan.

13 §

Polttoaineeseen sisältyvä ja siirretty hiilidioksidi

Polttoaineeseen sisältyvän hiilidioksidin tarkkailuun sovelletaan komission päästöjen tarkkailuasetuksen 48 artiklaa. Siirretyn hiilidioksidin tarkkailuun sovelletaan mainitun asetuksen 49 artiklaa.

14 §

Tarkkailusuunnitelman muutokset

Toiminnanharjoittajan on tarkistettava säännöllisesti vastaako tarkkailusuunnitelma laitoksen luonnetta ja toimintaa päästökauppadirektiivin 7 artiklan mukaisesti ja voidaanko tarkkailumenetelmiä parantaa.

Jos hyväksytyissä tarkkailumenetelmissä havaitaan puutteita tai virheitä, toiminnanharjoittajan on ilmoitettava niistä viipymättä päästökauppaviranomaiselle sekä ehdotettava tarkkailusuunnitelman täydentämistä tai muuttamista puutteiden ja virheiden korjaamiseksi. Päästökauppaviranomainen arvioi toiminnanharjoittajan ehdotuksen perusteella, onko muutos komission päästöjen tarkkailuasetuksen 15 artiklassa tarkoitetulla tavalla merkittävä ja edellyttääkö se päästökauppalaain 8 §:ssä tarkoitetun kasvihuonekaasujen päästöluvun muuttamista. Jos muutos on merkittävä, päästökauppaviranomaisen on ilmoitettava tästä viipymättä toiminnanharjoittajalle.

Toiminnanharjoittaja voi harjoittaa päästöjen tarkkailua muutetun tarkkailusuunnitelman mukaisena jo ennen kuin päästökauppaviranomainen on hyväksynyt muutoksen, jos komission päästöjen tarkkailuasetuksen 16 artiklan mukaiset vaatimukset täyttyvät.

Tarkkailumenetelmän tilapäisiin muutoksiin sovelletaan komission päästöjen tarkkailuasetuksen 23 artiklaa.

4 luku

Biomassan käsittely

15 §

Bionesteiden kestävyys

Jos toiminnanharjoittaja ilmoittaa päästöselvityksessä laitoksessaan energian tuotantoon käytettyjen bionesteiden päästökertomeksi nollan, bionesteiden ja niiden raaka-aineiden tulee täyttää uusiutuvista lähteistä peräisin olevan energian käytön edistämisestä sekä direktiivien 2001/77/EY ja 2003/30/EY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2009/28/EY, jäljempänä *RES-direktiivi*, säädetyt kestävyyskriteerit.

Toiminnanharjoittajan tulee käyttää kestävyyskriteerien valvonnassa 1 momentissa mainitun direktiivin mukaisia menetelmiä. Toiminnanharjoittajalla tulee myös olla järjestelmä, jolla RES-direktiivin 18 artiklassa tarkoitettuun ainetasemenetelmään perustuen varmistetaan raaka-ainetuotannon ja kasvihuonekaasupäästövähennyksen vaatimustenmukaisuus.

16 §

Biomassan lähdevirrat ja biomassaosuuden ja fossiilisen osuuden määrittäminen

Toiminnanharjoittajan on tarkkailtava biomassan lähdevirtoja komission päästöjen tarkkailuasetuksen 38 artiklan mukaisesti. Seospolttoaineiden tai materiaaliseosten turve- tai ksyliittiosuuksia tai fossiilisia osuuksia ei katsota päästöjen tarkkailussa biomassaksi.

Seospolttoaineen tai materiaaliseoksen päästökerroin lasketaan ja raportoidaan alustavana päästökertoimena määriteltynä komission tarkkailuasetuksen 30 artiklan mukaisesti sovellettavasta määrittämistasosta riippuen joko oletusarvoina tai analyysiin perustuvina arvoina ja kerrottuna polttoaineen tai materiaalin fossiilisella osuudella.

Biomassan ja fossiilisen polttoaineen osuudet määritetään komission päästöjen tarkkailuasetuksen 39 artiklan mukaisesti.

5 luku

Tietojen hallinta ja valvonta

17 §

Tietojen hallintatoimet ja kontrollijärjestelmä

Toiminnanharjoittajan on ylläpidettävä tietojen hallintatoimia koskevia kirjallisia menettelyjä kasvihuonekaasujen tarkkailua ja raportointia varten ja varmistettava, että tietojen hallintatoimiin perustuvassa vuosittaisessa päästöselvityksessä ei ole väärintulkintoja ja että se on hyväksytyn tarkkailusuunnitelman, kirjallisten menettelyiden ja komission päästöjen tarkkailuasetuksen mukainen.

Tarkkailusuunnitelmaan sisältyvän tietojen hallintatoimia koskevan kirjallisen menettelyn kuvauksen tulee täyttää komission päästöjen tarkkailuasetuksen 57 artiklan 2 kohdan vaatimukset.

Toiminnanharjoittajan on ylläpidettävä tehokasta tiedonhallinnan kontrollijärjestelmää, jolla varmistetaan, että vuosittaisessa päästöselvityksessä ei ole väärintulkintoja ja että se on hyväksytyn tarkkailusuunnitelman ja komission päästöjen tarkkailuasetuksen mukainen.

Tiedonhallinnan kontrollijärjestelmän on edellä säädetyin lisäksi täytettävä komission päästöjen tarkkailuasetuksen 58—64 artiklan vaatimukset.

18 §

Tietoaukkujen käsittely

Toiminnanharjoittajan on määritettävä konservatiiviset korvaavat tiedot asianmukaista, tiedon hallintatoimien kirjallisessa menettelyssä kuvattua arviointimenetelmää käyttäen, jos laitoksen päästöjen kannalta olennaisia tietoja puuttuu jonkin ajanjakson tai muuttujan osalta.

19 §

Talletetut tiedot ja dokumentointi

Toiminnanharjoittajan on säilytettävä kaikki olennaiset päästöjen tarkkailua koske-

vat tiedot, mukaan lukien komission päästöjen tarkkailuasetuksen liitteessä IX luetellut tiedot, vähintään 10 vuoden ajan.

Toiminnanharjoittajan katsotaan säilyttävän päästökauppaviranomaiselle raportoituihin tietoihin, jotka ovat sen perustamassa sähköisessä raportointi- ja tiedonhallintajärjestelmässä.

6 luku

Raportointia koskevat vaatimukset

20 §

Päästöselvitys

Toiminnanharjoittajan tulee toimittaa päästökauppaviranomaiselle vuosittain päästöselvitys päästökauppaviranomaisen vahvistamalla lomakkeella. Päästöselvitykseen on sisällytettävä komission päästöjen tarkkailuasetuksen liitteen X mukaiset tiedot sekä muut päästökauppaviranomaisen edellyttämät tiedot.

21 §

Tarkkailumenetelmän parannusten raportointi

Toiminnanharjoittajan on toimitettava komission päästöjen tarkkailuasetuksen 69 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa päästökauppaviranomaisen hyväksyttäväksi mainitussa

Helsingissä 17 päivänä tammikuuta 2013

Elinkeinoministeri *Jan Vapaavuori*

säännöksessä tarkoitettu tarkkailumenetelmien parantamista koskeva raportti.

Ensimmäinen raportointivuosi on 2014, jonka jälkeen raportti tulee toimittaa:

a) neljän vuoden välein huhtikuun loppuun mennessä, jos kyseessä on 4 §:n 1 momentin a-kohdassa tarkoitettu A1 tai A2 -luokan laitos;

b) kahden vuoden välein toukokuun loppuun mennessä, jos kyseessä on 4 §:n 1 momentin b-kohdassa tarkoitettu B-luokan laitos;

c) vuoden välein toukokuun loppuun mennessä, jos kyseessä on 4 §:n 1 momentin c-kohdassa tarkoitettu C-luokan laitos.

7 luku

Loppusäännökset

22 §

Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä helmikuuta 2013.

Tällä asetuksella kumotaan hiilidioksidipäästöjen tarkkailusta ja päästöistä laadittavasta selvityksestä 31 päivänä toukokuuta 2007 annettu kauppa- ja teollisuusministeriön asetus (647/2007). Kumottavaa asetusta sovelletaan kuitenkin tämän asetuksen sijasta päästökauppakautta 2008—2012 koskevien hiilidioksidipäästöjen tarkkailuun ja päästöistä annettavaan selvitykseen.

Ylitarkastaja Perttu Wasenius